

מסורת הש"ס

ט. ר"ל מ"ו. ט. יומא מ"ו. א. לקמן מ"ו. ט. ונפיל ל"ד. ט. דברים ס"ו. א. וז"ל מ"ו.

תורה אור השלם

1. וכי יבא שור את איש או את אשה ונתק קולו יסקל השור ולא יאכל את קשרו ובעל השור נקי. סמות כא כח נקי. וכי יבא אנשים ונגפו אשה ורה וקצאו וקצאו וקצאו ולא יהיה אסון ענשו יענשו באשר ישית עליו בעל האשה ונתן בקולו. סמות כא כב

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה גבי וכו' לא נפיק מלשם אלא מלשם. כ"כ ס"א ועל כהנא נבדל' לא מההוא ה"ל ע"כ לחידה וכו' ע"כ ונפיק דבשם פסק תלמידי.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בה' וכו' בה"ש יע"ל. דף ל"ח ע"א תוס' ד"ה דל"כ:

מוסף רש"י

יציבא. אחרי וטובין ס"א.

שור שנגח ד' וה'

מטבח רבכני. ברישא שקיל להו וכו' הכה נמי א"ע דרבייה גדולה אמר ליה ברישא כי הדר מטבח רבייה וזוטרייה אמרה ויהליה: מטבח וזוטרי. ברישא שקיל להו סכר דלמא לא מטבח אמרי וכו' הדר מטבח רבכני וליה מנה כולי האי

פרק רביעי בבא קמא

מב.

עין משפט
נר מצוה

ג א ב מ"י פ"ח ט"ז
טק' ממון הלכה ב'
ג ד ה מ"י פ"ד
מחלוקת מובל ומובק
הלכה ה' ס' ס' ע' ע'
טו"ט פ"ח ס' ס' ס' ס'
ב וספ"ד ד'

הא תם מיחייב. לא נע"י למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור דלמא שמוס דלמא יתיר פטור יומר אלמא ה"ק דמועד יהיה פטור שלא לחייבו בהעדאה יותר ממה שה' קדמיה בלמא שמוס לא תמות הקל שאין משלם אלמא מגופו חייב לד מועדת לא כ"ש:

כתב הרמנא בעל השור נקי

משכח רבכני שקיל וזוטרי שקיל רב מביומי משכחיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא משל לצייד ששולח דנים מן הים משכח וזוטרי שקיל משכח רבכני שדי וזוטרי ושקיל רבכני תניא אידך יבעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר נקי "מדרמי ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא אומר כ"י יבאו אנשים" (ונגפרו אשה) אנשים יולא שוורים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא בריה דרב אידי איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין הא תם מיחייב כתב הרמנא בעל השור נקי דפטור אמר רבא יציבא בארעא וגוירא בשמי שמיא אלא אמר רבא איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וק"ל לחמין דפטורי הדר כתב הרמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב א"ל אביי אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וק"ל וחומר לחמין דפטורי הדר כתב הרמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב וכו"ל הג"ל אי הכי ליתני בעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר פטור מדרמי ולדות ומכושא אלא אביי ורבא דאמרי תרווייהו יאנשים אין אסון באשה יענשו דיש אסון באשה לא יענשו ולא שוורים דאע"ג דיש אסון יענשו הדר כתב הרמנא בעל השור נקי דפטור מתקף לה רב אדא בר אהבה אמו באסון תליא מילתא בכחוונה תליא מילתא אלא יאמר רב אדא בר אהבה אנשים יכי נתכונו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו כי נתכונו לאשה עצמה לא יענשו ולא שוורים דאפילו נתכונו לאשה עצמה יענשו כתב הרמנא בעל השור נקי דפטורי וכן כי אתא רב הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה כוותיה דרב אדא בר אהבה תניא אידך בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדרמי עבר ונימא

גבי עבר נמי נימא הכי דכתיב איש בעמיתו כו'. דגני נישא הכי כי יבא אנשים יתרו איש ואחיו דמלש בעמיתו לא נפקא אלא עבר לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהוה דלחמין בהמניה (ועל דף ג.) ואפילו לר"ע דמלש בעמיתו נפקי כולה מודה הוא דבושם לא נפיק מיניה אלא עבר וריפוי ושבת שרגילין להיות ע"י חבלה דומיא דמיתת מוס אלא בושם דרגיל להיות רוב פעמים בלא חבלה לא נפיק מלש אלא מאנשים (ב) וא"ת וריפוי ושבת בין לר"ע ובין לרבנן לילך מלש דכתיב גבי ריפוי ושבת וכי יריבון אנשים ו"ל דקיס ליה לגמרא דהואו אנשים אחא לדרשה אחרינא ומחאי טעמא נמי א"ש דלא פריך גבי ריפוי ושבת נמי נימא הכי אלא מהוה דבושם קיס לן דלמעטוי שוורים אחא והא דלא פריך דלחמין מקרא דאנשים דומיא דההיא דאחרי כה: בבבבונה תליא מילתא. פ"ה דס"ל כ"ש דאמר באלו הן הגשרפין (סנהדרין דף ע"ט.) וס' נתכוון להרוג את זה והרג את זה פטור ממימה וכיון דפטור ממימה חייב בדמי ולדות לית ליה דתנא דבי חוקיה וקשה לר"י וכי היה ממה רב אדא בר אהבה על אבי ורבא אס כנרין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אדא וברייתא דרב מגי דרומאה פליגי לתנא דבי חוקיה וה"ל למפך הכא כדפריך רבא עליה דרב דימי פריך אלו נערות (מבנות דף לה.) וס' ומי איכא מאן דלית ליה דתנא דבי חוקיה וגראה לר"י דרבא ואפי' לא היו פוטרין שוורים מדמי ולדות מנקי אלא דוקא היכא דלא נתכוונו לאשה דומיא דאנשים דמשתעי כהו קרא אכל נתכוון לאשה עלמה חייב כאלמך אנשים אין אסון יענשו הא יש אסון לא יענשו בין נתכוונו זה לזה בין לא נתכוונו זה לזה אלא לאשה עצמה ולא שוורים דבין הכי וכן הכי יענשו כתב הרמנא בעל השור נקי דפטור והוה משמע שפיר דפטור ככל ענין אלא דחייב בנתכוונו לאשה עלמה חייב כאלמך אנשים פטורי טפי כשמחכוונים לאשה היינו משום דשייך כהו קס ליה דדרבה מיניה אכל בשור לא שייך ופריך רב אדא בר אהבה והא ע"כ בכחוונה תליא מלחא לרבי דדרש בהגשרפין (סנהדרין דף ע"ט.) ונתתה נפש ממון ולית ליה לא חלקת בין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג וסובר רב אדא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש לחלק בין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג לא נלמוד עוד שום פטור ממון כשאין מתכוין מכה הקישא ואע"ג דלית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידיה אנשים אפילו יש אסון בנאשה יענשו ולדידיה יש לנו לפטור בשוורים אפילו נתכוונו לאשה שאי אפשר לרבי לדרוש אלא כמו שדורש אחרי כן ומדריכי נשמע לכולהו תנאי שלא מלינו מחלוקת זה ביניהם ואביי ורבא סבירי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון דלמי הנהרג לרבי גלי אכל כשאין ממון לא גלי וכן מוכח בהפדה (לקמן דף מט.) דלמי ורבא סבירי להו שהוא חייב בשוורים כשמתכוין לאשה עלמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ואלא ילדיה פטור מדמי ולדות ודייקין בגמרא טעמא דמתכוין לחצירו אלא מהוה תיובתא דרב אדא בר אהבה משמע דלרבא ואביי נימא דמחייב ומתניין דהחובל (לקמן דף ע"ט.) דפטור שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

וימא